

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu

KARTA PRZEDMIOTU

1. Nazwa przedmiotu:	METODYKA PRACY OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZEJ
2. Kod przedmiotu:	05.0
3. Okres ważności karty:	ważna od roku akademickiego: 2019/2020
4. Poziom kształcenia:	Studia pierwszego stopnia
5. Forma studiów:	Studia stacjonarne/ niestacjonarne
6. Kierunek studiów:	Pedagogika
7. Profil kształcenia:	Praktyczny
8. Specjalność:	Pedagogika resocjalizacyjna
9. Semestr:	IV
10. Jedn. prowadz. przedmiot:	Instytut Studiów Edukacyjnych
11. Prowadzący przedmiot:	mgr Beata Gawłowska
12. Grupa przedmiotów:	przedmiot z zakresu wybranej specjalności pedagogika resocjalizacyjna
13. Status przedmiotu:	obowiązkowy
14. Język prowadzenia zajęć:	Polski
15. Przedmioty wprowadzające oraz wymagania wstępne:	

Podstawowa wiedza z zakresu podstaw wychowania i psychologii ogólnej. Znajomość oddziaływań profilaktyczno-wychowawczych.

16. Cel przedmiotu:

Podstawowym celem nauczania tego przedmiotu jest zapoznanie studentów z teoretycznymi i praktycznymi podstawami postępowania opiekuńczo - wychowawczego. Realizacja przedmiotu pozwala na przeanalizowanie relacji między pedagogiką opiekuńczą, a praktyką opiekuńczo - wychowawczą. Stanowi również przygotowanie do realizacji praktyki studenckiej w placówkach opiekuńczo- wychowawczych.

17. Efekty kształcenia:

Ozn.	Opis efektu kształcenia	Metoda realizacji efektu kształcenia	Metoda sprawdzenia efektu kształcenia	Forma prowadzenia zajęć	Odniesienie do efektów dla kierunku studiów
W1	Zna podstawową terminologię z zakresu metodyki opiekuńczo – wychowawczej; potrafi dokonać analizy cech różnicujących wartości opieki i wychowania.	dyskusja dydaktyczna	wypowiedzi ustne	W, Ćw	K_W10, K_W13,
W2	Opisuje i wyjaśnia formy opieki nad dzieckiem w Polsce. Formułuje cele i planuje oddziaływania opiekuńczo-wychowawcze.	wykład konwersatoryjny, praca w grupie zadaniowej	Prezentacje; Analiza pracy w grupie zadaniowej	W, Ćw	K_W13, K_W14, K_W15, K_W19, K_W18,
W3	Dysponuje podstawową wiedzą z zakresu metodyki pracy opiekuńczo – wychowawczej.	burza mózgów, dyskusja,	Analiza wniosków z dyskusji; Egzamin	W, Ćw	K_W02, K_W13, K_W15, K_W16,
U1	Potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i opisywać podstawowe formy opieki nad dzieckiem.	praca w grupie zadaniowej	Relacja z wykonanej pracy w grupie	W, Ćw	K_U01, K_U02, K_U06, K_U10,

U2	Potrafi w sposób spójny wypowiadać się na temat funkcji opiekuńczo – wychowawczych.	dyskusja	Analiza wniosków z dyskusji; wypowiedzi ustne	W, Ćw	K_U06, K_U08, K_U03, K_U04, K_U05,
U3	Ukazuje umiejętności komunikowania się z podopiecznymi i jego opiekunami. Dostrzega i analizuje dylematy etyczne w określonych obszarach metodyki opiekuńczo-wychowawczej.	praca w grupie zadaniowej, odgrywanie ról, scenariusze zajęć,	Analiza pracy w grupie, scenariuszy zajęć i odegranych scenek	Ćw. Warsztat	K_U11, K_U12, K_U09, K_U14, K_U13, K_U15, K_U16,
K1	Potrafi identyfikować problemy opiekuńczo – wychowawcze. Dokonuje samooceny własnych możliwości i ograniczeń w relacjach interpersonalnych.	burza mózgów, gry symulacyjne, wykład konwersatoryjny	Burza mózgów, analiza symulacji	W, Ćw Warsztat	K_K01, K_K02, K_K03,
K2	Wykazuje aktywność w aranżowaniu i realizacji zespołowych działań w zakresie opieki i wychowania.	scenariusze zajęć, praca w grupie zadaniowej,	Wypowiedzi ustne na temat realizowanych scenariuszy	Ćw Warsztat	K_K03, K_K07, K_K08,
K3	Wyjaśnia i prowokuje dyskusje na tematy etyczne i przestrzegania zasad w pracy opiekuńczo – wychowawczej.	wykład konwersatoryjny, dyskusja,	Metaplany Wypowiedzi ustne; analiza wniosków z dyskusji	W, Ćw warsztat	K_K04
18. Formy i wymiar zajęć:		STACJONARNE		NIESTACJONARNE	
		W: 15 Ćw: 15 Warsztaty: 15		W: 15 Ćw: 15 Warsztaty: 15	

19. Treści kształcenia:

Szczegółowy program zajęć

Lp.	TEMATYKA ZAJĘĆ - wykład	LICZBA GODZIN	
		ST	NST
1.	Wykład wprowadzający. Podanie treści programowych oraz obowiązującej literatury. Zapoznanie z formami egzekwowania wiedzy. Nakreślenie celów pracy opiekuńczo-wychowawczej.	1	1
2.	Analiza cech różnicujących wartości opieki i wychowania oraz różnych sposobów myślenia o opiece.	2	2
3.	Formy opieki nad dzieckiem w Polsce(rodzina, wspomaganie rodziny, uzupełnianie rodziny, zastępowanie rodziny).	2	2
4.	Metody i formy pracy opiekuńczo – wychowawczej.	2	2
5.	Planowanie pracy opiekuńczo- wychowawczej, organizacja warsztatu pracy pedagoga.	2	2
6.	Reaktywne zaburzenia więzi (RAD) u dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	2	2
7.	Opiekun-wychowawca i jego kompetencje warunkujące efektywną działalność opiekuńczo-wychowawczą.	1	1
8.	„Pomaganie mężczy” – wypalenie i osłabienie sił u osób angażujących się w działania społeczne	2	2
9.	Zaliczenie przedmiotu.	1	1

	łączna liczba godzin	15	15
--	-----------------------------	-----------	-----------

L.p.	Tematyka zajęć - ćwiczenia	Liczba godzin	
		ST	NST
1	Zajęcia organizacyjne. Charakterystyka programu i przedmiotu. Regulamin i warunki zaliczenia. Literatura przedmiotu.	2	2
2	Wychowanie przez opiekę i wychowanie opiekuńcze. Przypomnienie i utrwalenie podstawowych pojęć związanych z przedmiotem: wychowanie, opieka, pomoc, samodzielność życiowa, profilaktyka, kompensacja, reedukacja, rehabilitacja, rewalidacja, potrzeba, sieroctwo, adopcja, diagnoza, potrzeba opiekuńcza, ratownictwo, socjalizacja, indywidualizacja, mentalizacja, empatia, afiliacja.	2	2
3	Zasady procesu opiekuńczo- wychowawczego(zasada opieki sprawiedliwej, zasada optymalizacji opieki, aktywności podopiecznego w zaspakajaniu jego potrzeb, wychowawczego charakteru opieki, oddziaływania wychowawczego na potrzeby, właściwego łączenia świadczeń opiekuńczych z wymaganiami).	1	1
4	Twierdzenia i dyrektywy formułowane w metodyce opiekuńczo-wychowawczej.	1	1
5	Wspólne i specyficzne aspekty funkcjonowania placówek opiekuńczo-wychowawczych.	1	1
6.	Innowacje opiekuńczo-wychowawcze (nowe rozwiązania w pracy opiekuńczo-wychowawczej).	2	2
5	Zastępcze formy opieki nad dzieckiem: - Rodzinnopodobne formy opieki całkowitej (adopcja, rodzina zastępcza, rodzinny dom dziecka); - Zakładowe formy opieki całkowitej (dom dziecka, ośrodek szkolno – wychowawczy, pogotowie opiekuńcze, wioska dziecięca); - Zakładowe formy opieki częściowej (żłobki, przedszkola, ogniska wychowawcze, internat, bursa, gniazda);	3	3
6	Dokumentacja w pracy opiekuńczo-wychowawczej.	2	2
7	Ewaluacja i zaliczenie przedmiotu.	1	1
łączna liczba godzin		15	15

L.p.	Tematyka zajęć - warsztaty	Liczba godzin	
		ST	NST
1	Organizacja warsztatu pracy pedagoga.	2	2
2	Charakterystyka różnych form opieki całkowitej(prezentacje).	5	5
3	Warsztat pracy wychowawcy w praktyce (samodzielna realizacja zajęć wg przygotowanych konspektów i scenariuszy zajęć opiekuńczo- wychowawczych).	5	5
4	Wybrane problemy etyki pracy opiekuńczo-wychowawczej.	2	2
5	Zaliczenie warsztatów.	1	1
łączna liczba godzin		15	15

20. Egzamin:	Tak
21. Literatura podstawowa:	
1. Brańska Z. (red.), Podmioty opieki i wychowania, wyd. AP, Kraków 2002. 2. Dąbrowski Z., Pedagogika opiekuńczo – wychowawcza. T. 1. T.2, wyd. UW-M, Olsztyn 2000. 3. Gajewska G., Pedagogika opiekuńcza. Elementy metodyki, wyd. PEKW „Gaja”, Zielona Góra 2006. 4. Gajewska G., Elementy pedagogiki opiekuńczej oraz metodyki opieki i wychowania, wyd. ODN, Zielona Góra 2001.	

5. Kelm A., Węzłowe problemy pedagogiki opiekuńczej, wyd. Akademickie „Żak”, Warszawa 2000.

21. Literatura uzupełniająca:

1. Pilch T., Lepalczyk I. (red.), Pedagogika społeczna, wyd. Żak, Warszawa 1995.
2. Sałasiński M. Badziukiewicz B., Vademecum pedagoga szkolnego, WSiP, Warszawa 2003.
3. Wojciechowska – Charlak B. (red.), Środowiska opiekuńczo – wychowawcze, wyd. uczelniane WŚ, Kielce 2002.
4. Woronowicz W., Apanel D. (red.), Opieka – Wychowanie – Kształcenie. Moduły edukacyjne, wyd. Impuls, Kraków 2010.
5. Olubiński A.(red.), Tożsamość oraz dylematy pedagogiki opiekuńczej, wyd. Akapit, Toruń 2001.

23. Nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia efektów kształcenia:

Lp.	Forma zajęć	Stacjonarne. Liczba godz. kontaktowych/ praca studenta	Niestacjonarne. Liczba godz. kontaktowych/ praca studenta.
1	Wykład	30/ 10	30/10
2	Ćwiczenia	15/5	15/5
3	Warsztaty	15/5	15/5
	Suma godzin	60/20	60/20
24. Suma wszystkich godzin:		ST NST	25. Liczba punktów ECTS:
		80 80	3

26. Kryteria oceny:

Efekt kształcenia	Ocena	Opis wymagań
W	bdb	Czynny udział w każdych zajęciach. Student posiada gruntowną wiedzę z zakresu terminologii oraz metodyki pracy opiekuńczo- wychowawczej. Potrafi przedstawić formy opieki nad dzieckiem , sformułować cele i konstruować oddziaływania opiekuńczo- wychowawcze. Wnikliwa znajomość innowacji w pracy opiekuńczo-wychowawczej oraz zasad etyki w pracy.
	db plus	Czynny udział w większości zajęć. Student posiada elementarną wiedzę z zakresu terminologii oraz metodyki pracy opiekuńczo- wychowawczej. Potrafi przedstawić formy opieki nad dzieckiem , sformułować cele i konstruować oddziaływania opiekuńczo- wychowawcze. Podstawowa znajomość innowacji w pracy opiekuńczo-wychowawczej oraz zasad etyki w pracy.
	db	Udział w większości zajęć, przeciętna aktywność - student posiada wiedzę z zakresu terminologii oraz metodyki pracy opiekuńczo- wychowawczej. Potrafi przedstawić formy opieki nad dzieckiem , sformułować cele i konstruować oddziaływania opiekuńczo- wychowawcze. Znajomość innowacji w pracy opiekuńczo-wychowawczej oraz zasad etyki w pracy – na poziomie dobrym.
	dst plus	Niewielkie zaangażowanie w zajęcia, elementarna wiedza dotycząca terminologii oraz metodyki pracy opiekuńczo- wychowawczej. Student potrafi tylko wymienić formy opieki nad dzieckiem , sformułować cele i konstruować podstawowe oddziaływania opiekuńczo- wychowawcze. Selektywna znajomość innowacji w pracy opiekuńczo-wychowawczej oraz zasad etyki w pracy.
	dst	Bierny udział w zajęciach, wiedza dotycząca terminologii oraz metodyki pracy opiekuńczo- wychowawczej - na poziomie dostatecznym. Selektywna znajomość innowacji w pracy opiekuńczo-wychowawczej oraz zasad etyki w pracy pedagoga.
U	bdb	Student posiada wysokie umiejętności w zakresie zdobywania wiedzy nt. form opieki, oraz funkcji opiekuńczo- wychowawczych placówek. Wnikliwie dostrzega i analizuje potrzeby wychowanków. Potrafi trafnie dostosować i zastosować metody pracy do zaistniałej sytuacji.
	db plus	Student posiada umiejętności w zakresie zdobywania wiedzy nt. form opieki, oraz funkcji opiekuńczo- wychowawczych placówek. Wnikliwie dostrzega i analizuje potrzeby wychowanków. Potrafi trafnie dostosować i zastosować metody pracy do zaistniałej sytuacji.
	db	Student posiada umiejętności w zakresie zdobywania wiedzy nt. opisywania form opieki, oraz funkcji opiekuńczo- wychowawczych placówek. Dostrzega

		i analizuje potrzeby wychowanków. Potrafi dostosować metody pracy do zaistniałej sytuacji.
	dst plus	Skromne umiejętności zdobywania wiedzy nt. opisywania form opieki, oraz funkcji opiekuńczo- wychowawczych placówek. Pobieżność w dostrzeganiu i analizie potrzeb wychowanków. Potrafi dostosować metody pracy do zaistniałej sytuacji.
	dst	Skromne umiejętności zdobywania wiedzy nt. opisywania form opieki, oraz funkcji opiekuńczo- wychowawczych placówek. Pobieżność w dostrzeganiu i analizie potrzeb wychowanków a także w dostosowaniu metod pracy do zaistniałej sytuacji.
KS	o	wypowiedzi i zachowania wskazujące na: zaangażowanie w pracę opiekuńczo- wychowawczą i systematyczność w realizacji zadań oraz świadomość zastosowania się do zasad etyki w pracy społecznej.
	no	Student nie posiada ww. kompetencji